

Η ΘΑΛΑΣΣΑ, ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΝΩΝΕΙ

Δεληγιάννη Ζωή*, Δασκάλα, Δαβάκη 26, Χαϊδάρη, 12461 Αθήνα, mail@14dim-chaid.att.sch.gr
2105812797-6974954278, 14ο Δημοτικό Σχολείο Χαϊδαρίου.

Γκίκα Ειρήνη, Δασκάλα, Κερκύρας 8, Χαϊδάρη, 12461, Αθήνα, mail@14dim-chaid.att.sch.gr
210581821657-6978501007, 14^ο Δημοτικό Σχολείο Χαϊδαρίου.

Καρίμαλη Αγλαΐα, Υπεύθυνη Π.Ε Γ' Αθήνας, Νίκης 20, Χαϊδάρη, Αθήνα, mail@14dim-chaid.att.sch.gr
2105817881-6974419514, Δ/νση Π.Ε Γ' Αθήνας.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Συνεργασία, συμμετοχή, έρευνα, γνώση, προστασία του περιβάλλοντος

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: Σχολικό πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τη σχολική χρονιά 2004-2005 η παιδαγωγική ομάδα και το δεύτερο τμήμα της Γ' τάξης σε συνεργασία με την υπεύθυνη Π.Ε της Διεύθυνσής μας ασχοληθήκαμε με τη θάλασσα. Βασικό κριτήριο για να επιλέξουμε το θέμα μας υπήρξε το ζωηρό ενδιαφέρον των μαθητών, η ενεργή και αυθόρμητη συμμετοχή των μαθητών, που εκδηλώθηκαν μέσα από τα μαθήματα της Μελέτης του Περιβάλλοντος, της Γλώσσας και της Αισθητικής Αγωγής.

Επί μέρους θέματα της εργασίας μας αποτέλεσαν η ζωή στη θάλασσα, οι ζωντανοί οργανισμοί, η ρύπανση των θαλασσών, τα επαγγέλματα της θάλασσας, η εξέλιξη των καραβιών απ' την αρχαιότητα έως σήμερα και τα φυσικά φαινόμενα της παλίρροιας και της αμπώτιδας.

Μέσα από τη συνεργασία μας με φορείς όπως το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης, το Πλωτό Μουσείο Αιγαίου, το δίκτυο Μεσόγειος SOS, το Ναυτικό Μουσείο Πειραιά και το Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας ερευνήσαμε τα θέματά μας, καταγράψαμε τα συμπεράσματά μας και διατυπώσαμε τους προβληματισμούς μας.

Οι στόχοι που τέθηκαν αφορούσαν στο γνωστικό, συναισθηματικό, ψυχοκινητικό, κοινωνικό και εκπαιδευτικό τομέα.

Το πρόγραμμα αξιολογήθηκε σε όλες τις φάσεις του από την παιδαγωγική ομάδα και την υπεύθυνη Π.Ε Γ' Αθήνας, τους γονείς των μαθητών αλλά και από τους ίδιους τους μαθητές.

ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1) Γνωστικοί: Να γνωρίσουν το υγρό στοιχείο - πηγή ζωής, τα θαλάσσια ζώα, τα επαγγέλματα που έχουν σχέση με τη θάλασσα, την ορολογία των θαλάσσιων και παραθαλάσσιων τόπων, τα θαλάσσια ταξίδια και μέσα συγκοινωνίας, έτσι ώστε να αντιληφθούν τη σημασία της θάλασσας για τη ζωή των έμβιων όντων και του πλανήτη. Τέλος να παίξουν παιχνίδια με λέξεις για ν' αναπτυχθούν γλωσσικά, να γνωρίσουν παροιμίες και ιδιαίτερες φράσεις για τη θάλασσα. Να έρθουν σε επαφή με εικαστικά αλλά και λογοτεχνικά έργα, που αφορούν στη θάλασσα.

2) Συναισθηματικοί: Να βιώσουν την ικανοποίηση, που προσφέρει η επίτευξη του στόχου μέσα από τη συλλογική προσπάθεια. Να νιώσουν τη χαρά της δημιουργίας, όταν κατασκευάζουν με τα χέρια τους αντικείμενα, που έχουν σχέση με το θέμα. Να συμβιώσουν με τα ψάρια και να μάθουν να τα φροντίζουν μέσα από τη λειτουργία του ενυδρείου.

3) Ψυχοκινητικοί: Μέσα από τις ομαδικές εργασίες αισθάνονται ότι η ατομική εργασία και προσφορά είναι απαραίτητη και πολύτιμη για την επίτευξη και ολοκλήρωση του ομαδικού έργου. Μαθαίνουν να σέβονται την προσωπικότητα των συμμαθητών τους, να συνεργάζονται και να συμπράττουν.

4) Εκπαιδευτικοί: Να επιτευχθεί η σύνδεση του προγράμματος με τις διδακτικές ενότητες του αναλυτικού προγράμματος, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί η διαθεματική προσέγγιση.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Αξιοποιήθηκε η μέθοδος των σχεδίων εργασίας. Ο χωρισμός του θέματος σε υποθέματα έγινε με τους μαθητές, προσπαθώντας να βρεθούν όλες οι συνιστώσες του θέματος. Πραγματοποιήθηκε η σύνδεση του προγράμματος με τα επί μέρους μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος.

Η τάξη χωρίστηκε σε ολιγομελείς ομάδες μεικτές ως προς το φύλο και ως προς τις μαθησιακές δυνατότητες. Οι μαθητές ανέλαβαν συγκεκριμένες εργασίες και υπευθυνότητες. Πραγματοποίησαν έρευνες με παρατήρηση, συνέντευξη, αναζήτηση πληροφοριών από βιβλία, διαδίκτυο, εφημερίδες. Η κάθε ομάδα επεξεργάστηκε το υλικό και τα στοιχεία που προέκυψαν από την έρευνα. Σ' αυτές τις φάσεις η παιδαγωγική ομάδα στάθηκε αρωγός στην προσπάθεια των μαθητών και συντόνιζε τις δράσεις τους. Οι εργασίες παρουσιάστηκαν στην τάξη σε συγκεκριμένη και προγραμματισμένη ώρα με όποιο τρόπο επέλεξε η κάθε ομάδα (κείμενο, δρώμενο, τραγούδι, συλλογή, ζωγραφική κ.ά.). Οι εργασίες αξιολογήθηκαν από τους ίδιους τους μαθητές ως προς το αποτέλεσμα, την πρωτοτυπία, τη συνεργασία κ.ά). Μετά την παρουσίαση των εργασιών των ομάδων και έχοντας αποκτήσει μια σφαιρική εικόνα του θέματος ακολούθησε η σύνθεση και η ολοκληρωμένη παρουσίαση του θέματος.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι δραστηριότητες που επελέγησαν έγινε προσπάθεια να είναι α) βιωματικές, β) ομαδοσυνεργατικές, γ) να καλλιεργούν την πολλαπλή νοημοσύνη, δ) να προωθούν τη διαθεματική-ολιστική προσέγγιση της γνώσης και ε) να ακολουθούν τις φάσεις ενός σχεδίου εργασίας.

- ο Με τη μέθοδο της <αράχνης> βρήκαμε τις ενότητες και τα επί μέρους θέματα.
- ο Επισκεφθήκαμε τη Δημοτική Βιβλιοθήκη και συλλέξαμε πληροφοριακό υλικό.
- ο Ατομικά ο κάθε μαθητής συγκέντρωσε υλικό από τις πηγές που διέθετε στο σπίτι.
- ο Γίναμε μέλη του εθνικού δικτύου <Η ΘΑΛΑΣΣΑ>.
- ο Επισκεφθήκαμε το Κ.Π.Ε Αργυρούπολης, όπου παρακολουθήσαμε εκπαιδευτικό πρόγραμμα και πραγματοποιήσαμε εργασία πεδίου στο χώρο του Αλίμου.
- ο Λάβαμε μέρος στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ναυτικού Μουσείου Πειραιά με θέμα <Ναυπηγώντας μια αρχαία τριήρη >.
- ο Μελετήσαμε τη μαρίνα Ζέας και καταγράψαμε τα μέσα θαλάσσιας συγκοινωνίας.
- ο Επισκεφθήκαμε το Πλωτό Μουσείο Αιγαίου στο Τροκαντερό. Ανεβήκαμε πάνω στο ατμόπλοιο <Θαλής ο Μιλήσιος>. Πήραμε συνέντευξη από τον καπετάνιο του πλοίου, ο οποίος και μας ξενάγησε.
- ο Συμμετείχαμε στις δράσεις του δικτύου <Μεσόγειος SOS> καθαρίζοντας τμήμα ακτής στο λιμανάκι Περάματος συνεργαζόμενοι <Ταξιάρχης>. Ο Δήμος Περάματος βρέθηκε αρωγός στην προσπάθειά μας.
- ο Επισκεφθήκαμε ένα ναυπηγείο στο Πέραμα, όπου ο ιδιοκτήτης μας έδωσε συνέντευξη. Είδαμε πως επισκευάζονται τα πλοία καθώς και τις συνθήκες εργασίας των εργατών της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης.
- ο Τοποθετήθηκε ενυδρείο στο χώρο του σχολείου, ενημερώθηκε η σχολική κοινότητα και οι μαθητές έμαθαν να φροντίζουν τα ψάρια.
- ο Δημιουργήθηκε προθήκη με όστρακα και οι μαθητές εργάστηκαν για την ονοματοθεσία τους. Οργανώθηκαν ξεναγήσεις για τους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου.
- ο Πραγματοποιήθηκε εκδρομή στη Χαλκίδα. Μάθαμε για τον πορθμό του Ευρίπου και μελετήσαμε το φαινόμενο της παλίρροιας. Θαυμάσαμε το σύγχρονο έργο της γέφυρας της Χαλκίδας.
- ο Παρουσιάσαμε την εργασία μας σε ημερίδα στο σχολείο μας σε γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικούς.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η αξιολόγηση του προγράμματος από την παιδαγωγική ομάδα, τους μαθητές και τους γονείς προσέφερε σημαντικές πληροφορίες για τον τρόπο που ενεργούμε ως δάσκαλοι και ως μαθητές,

αλλά και για το πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την εργασία μας στα πλαίσια συνεργατικής και δημοκρατικής σχέσης.

Οι εκπαιδευτικοί δεν είχαν την αποκλειστική ιδιοκτησία της γνώσης αλλά υποκίνησαν την ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, έγιναν διευκολυντές της ομάδας, ενθαρρύνοντας και ενεργοποιώντας όλους τους μαθητές .

Η τοπική κοινωνία ανταποκρίθηκε θετικά συμμετέχοντας στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία.

Ο τοπικός τύπος συνέβαλε στη διάχυση των αποτελεσμάτων δημοσιεύοντας κείμενα και φωτογραφίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αθανασάκης Α. & Κουσουρής Θ. (1994). *Περιβάλλον-Οικολογία -Εκπαίδευση*, Σαββάλας, Αθήνα.
2. Αθανασάκης Α., Κουσουρής Θ. & Κονταράτος Σ . (1985). *Οικολογία και Περιβάλλον*, Έκδοση ΟΕΔΒ .
3. Γκότοβος Α. (1985). *Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση - Επικοινωνία και Κοινωνική Μάθηση*, Gutenberg, Αθήνα.
4. Δανασσής -Αφεντάκης Α. (1992). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, Αθήνα, Αυτοέκδοση.
5. Δήμου Α. (1999). *Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση μέσα από σχολικές δραστηριότητες*, Εκδοση Γραφείου Π.Ε. Δ'Αθήνας.
6. Ματσαγγούρας Η. (1998). *Ομαδοσυνεργατική Διδασκαλία*, Γρηγόρης, Αθήνα.
7. Ματσαγγούρας Η.(2002). *Η διαθεματικότητα στη σχολική γνώση-Εννοιοκεντρική αναπλαισίωση και σχέδια εργασίας*, Γρηγόρης, Αθήνα.
8. Υλικό του Κ.Π.Ε Αργυρούπολης, Εθνικό Θεματικό Δίκτυο <ΘΑΛΑΣΣΑ>, Αργυρούπολη, 2001.
9. Υλικό του Κ.Π.Ε Δραπετσώνας, Εθνικό Θεματικό Δίκτυο <Τα λιμάνια της Ελλάδας>, Πειραιάς, 2004 .